

Також цікавим є питання про можливість здійснення поставки через глобальну комп'ютерну мережу, наприклад Інтернет. Тут потрібно зауважити, що через Інтернет укласти договір (контракт) поставки можна, але договір вважатиметься укладеним тільки тоді, коли електронний документ буде мати електронний цифровий підпис [10, с. 32]. На сьогодні в Україні діє Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг».

Важливість етапу «укладання договорів» полягає в тому, що завдяки договорам формуються замовлення, визначається структура плану діяльності суб'єкта господарювання; від умов їх реалізації залежать кінцеві результати фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання [4, с. 168].

Висновки

Процес укладання договору (контракту) поставки у ЗЕД є досить складним і вимагає належної уваги з боку контрагентів. Помилка, допущена в процесі укладання договору (контракту), може мати наслідком неможливість його виконання чи створювати відповідні проблеми для сторін. Відповідно, у процесі укладання договору поставки слід враховувати висвітлені вище вимоги.

Список використаних джерел

1. Абрамов А. Сырьевые поставки из-за рубежа / А. Абрамов // Ресурсы, Информация, Снабжение, Конкуренция. – 2005. – №1. – С. 69–74.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: учебник для вузов. – М.: Международные отношения, 2001. – 544 с.
3. Глоба О. Укладання договору поставки: теорія і практика / О. Глоба // Юридичний журнал. – 2005. – №2(32). – С. 40–47.
4. Горевий В. Участь юридичної служби суб'єктів господарювання в організації та веденні договірної роботи (практичний аспект) / В. Горевий, О. Кононенко // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – №10(166). – С. 168–170.

5. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навч. посіб. / Г.М. Дроздова. – К.: ЦУП, 2002. – 172 с.

6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [за ред. І.В. Батрової, Н.І. Редіна, В.Є. Власик та ін.]. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.

7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Видання 2-ге: перероб. і допов. [за ред. Ю.Г. Козака]. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.

8. Ільницький Ю. Оплата товару до підписання договору. Чи вважати договір укладеним // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – №83. – С. 45.

9. Кириченко Р.Ю. Законодавчі вимоги до форми господарських договорів / Р.Ю. Кириченко // Сучасні проблеми правової системи України: зб. наук. праць [ред. кол.: Ю.С. Шемшученко, Ю.Л. Бошицький, С.В. Бобровник, О.В. Чернецька, О.І. Мецегорі, А.С. Мацько, З.А. Тростюк, С.І. Юшина]. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 542 с. – С. 380–383.

10. Коноваленко В. Поставка через Інтернет без НДС? / В. Коноваленко // Бухгалтерія. – 2008. – №22(645). – С. 32–35.

11. Коломацька С.П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: правове регулювання і гарантії здійснення. Навч. посіб. / С.П. Коломацька. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 288 с.

12. Мамутов В.К. Господарське право зарубіжних країн. Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / В.К. Мамутов, О.О. Чувпило. – К.: Ділова Україна, 1996. – 357 с.

13. Ніколенко Л. Особливості господарського договору як підстави виникнення господарських зобов'язань / Л. Ніколенко, Г. Лагуткіна // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – №6. – С. 36–39.

14. Половцева Ф.П. Коммерческая деятельность: учебник / Ф.П. Половцева. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 248 с.

15. Свіржський Б. Коли реєструють ЗЕД договори / Б. Свіржський // Все про бухгалтерський облік. – 2008. – №86. – С. 16–17.

16. Щербина В.С. Господарське право України: навч. посіб. [2-ге видання] / В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 38 с.

В.К. РУДИК,

к.е.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет

Інституційні засади розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні

Розглянуто сукупність факторів, що впливають на розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні, проаналізовано і аргументовано основні інституційні підходи, які можуть вплинути на ефективність подальшого використання третього рівня національної пенсійної системи в сучасних умовах. Значна увага приділяється дослідженню основних фінансових інститутів, що функціонують у сфері недержавного пенсійного забезпечен-

ня, посилення ролі державних спеціалізованих структур у захисті пенсійних активів населення, питанням адміністрування даного рівня вітчизняної пенсійної системи.

Ключові слова: недержавне пенсійне забезпечення, пенсійні активи населення, вітчизняна пенсійна система, недержавні пенсійні фонди, страхові організації, банківські установи.

Рассмотрена совокупность факторов, влияющих на развитие негосударственного пенсионного обеспечения в Украине, а также проанализированы и аргументированы основные институционные подходы, которые могут влиять на эффективность дальнейшего использования третьего уровня национальной пенсионной системы в современных условиях. Основное внимание уделяется исследованию главных финансовых институтов, функционирующих в сфере негосударственного пенсионного обеспечения, усилению роли государственных специализированных структур в защите пенсионных активов населения, вопросам администрирования данного уровня отечественной пенсионной системы.

Ключевые слова: негосударственное пенсионное обеспечение, пенсионные активы населения, отечественная пенсионная система, негосударственные пенсионные фонды, страховые организации, банковские учреждения.

The set of factors influencing on nongovernmental pension development is considered, basic institutional approaches that can affect on future effectiveness of the third level state pension system in current conditions are analyzed and argued. Special attention is paid to the basic financial institutions research that operating in the nongovernmental pension sphere, to the state specialized structures increasing role in public pension assets protection, to the issues of the national pension system administration.

Keywords: non-state pension system, pension assets of population, home pension system, non-state pension fund, insurance organizations, bank institutions.

Постановка проблеми. Пенсійне забезпечення виступає основною складовою частиною системи соціального захисту населення, яка виступає пріоритетною в економічній моделі нашої держави. Сфера пенсійного забезпечення в Україні проходить період реформування, який характеризується побудовою нової пенсійної системи. Пенсійна реформа передбачає формування трьох основних рівнів національної пенсійної системи, які будуть забезпечувати фінансування пенсій громадянам, що досягли пенсійного віку: солідарна пенсійна система, накопичувальна пенсійна система, недержавне пенсійне забезпечення.

У наших дослідженнях звернемо увагу на третій рівень вітчизняної пенсійної моделі, який почав використовуватися на практиці починаючи з 2004 року, з прийняттям Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [1], і розвивається досить динамічно. Він має відіграти важливу роль у забезпеченні громадян, що досягли пенсійного віку, додатковими фінансовими ресурсами.

Роль недержавного пенсійного забезпечення зростає, особливо в нинішніх умовах, коли солідарна пенсійна система фактично одна забезпечує пенсійні виплати громадянам пенсійного віку і вже не в змозі витримувати зростаюче фінансове навантаження на неї. Другий рівень національної

пенсійної системи ще не запроваджений, і тому заміщення пенсіонерам рівня їхньої заробітної плати відбувається тільки за рахунок першого і третього рівнів.

Третій рівень у нашій країні розвинутий недостатньо, і віддачі для пенсіонерів ще не почав давати. Потребує удосконалення діяльність основних його фінансових інститутів, необхідно підвищити довіру до даної сфери пенсійного забезпечення населення, а для цього треба покращити систему захисту пенсійних активів учасників третього рівня. Саме інституційні підходи подальшого розвитку недержавного пенсійного забезпечення потребують додаткового вивчення.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Протягом останніх років питання розвитку недержавного пенсійного забезпечення зацікавили багатьох вітчизняних вчених і фахівців у сфері пенсійного забезпечення. Серед них необхідно відмітити: С. Лондара [8], Л. Лондара [8], С. Науменкову [11, 12], Ю. Смоляр [13], Г. Терещенко [13], Д. Леонова [7], А. Федоренко [14], В. Мельничука [9]. У своїх дослідженнях вони аналізують сучасні проблеми, пов'язані із становленням і розвитком недержавного пенсійного забезпечення в Україні, вивчають особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів, відмічають переваги і недоліки третього рівня вітчизняної пенсійної системи.

Враховуючи важливість розвитку даної сфери пенсійного забезпечення для реалізації пенсійної реформи в нашій країні, державними законодавчими органами були прийняті нові юридичні документи, які регламентують подальший розвиток недержавного пенсійного забезпечення [1–3]. Нова юридична база направлена на удосконалення функціонування третього рівня національної пенсійної системи, на покращення діяльності основних його інститутів, на оптимізацію управління ним.

Проте більшість питань подальшого розвитку недержавного пенсійного забезпечення в умовах фінансової кризи, захисту пенсійних активів його учасників потребує більш глибокого і комплексного опрацювання.

Метою статті є дослідження діяльності основних фінансових інститутів недержавного пенсійного забезпечення, аналіз його інституційних засад у сучасних умовах, а також обґрунтування нових інституційних підходів щодо його розвитку в аспекті проведення пенсійної реформи в нашій державі.

Виклад основного матеріалу. Пенсійна реформа, яка реалізується в Україні, на думку більшості вітчизняних науковців, перебуває в активній фазі і стимулюється урядом держави через проведення різноманітних заходів і програм у даній сфері. Її базові засади побудовані на всебічному використанні принципів пенсійного страхування на всіх трьох рівнях вітчизняної пенсійної системи.

У сучасних умовах в Україні функціонують лише перший та третій рівні. В системі обов'язкового державного пенсійного страхування поки що практичне застосування має тільки солідарна пенсійна система. Нинішні реалії у сфері пенсійного забезпечення засвідчують її обмежені фінансові можливості.

Солідарна система в нашій державі функціонує в умовах макросимальної фінансової напруги. Враховуючи фінансову кризу, скорочення робочих місць, надходження у Пенсійний фонд уже не можуть повністю забезпечити виплати пенсій. Усе частіше використовуються для вирішення даного питання фінансові ресурси недержавного пенсійного забезпечення.

Третій рівень у нашій країні знаходиться на початковій стадії свого розвитку і ще недостатньо забезпечує фінансовими ресурсами пенсійну сферу в нашій країні. У багатьох країнах світу частка приватних пенсійних виплат висока і суттєво впливає на загальний розмір пенсій громадян пенсійного віку. В Австралії, Аргентині, Данії, Швейцарії, Великобританії недержавне пенсійне забезпечення дає внесок у склад пенсії своїх громадян близько 50% і більше [5]. Це свідчить про те, що ця складова пенсійної системи відіграє важливу роль у соціальному захисті громадян похилого віку і в значній мірі фінансово розвантажує систему державного пенсійного страхування в цих країнах.

Досліджуючи інституційні засади функціонування недержавного пенсійного забезпечення, необхідно звернути увагу на такі основні його складові: фінансові інститути, які надають послуги в даній сфері; адміністрування недержавного пенсійного забезпечення; державний контроль за діяльністю недержавних пенсійних фондів; механізм захисту пенсійних активів учасників НПФ; формування інвестиційного портфеля у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Основними фінансовими інститутами, які надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення, відповідно до чинного українського законодавства виступають недержавні пенсійні фонди, страхові організації і банківські установи. Пенсійні фонди надають послуги на третьому рівні національної пенсійної системи шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками таких фондів (див. рис.).

Страхові організації формують свої фінансові відносини із громадянами на даному рівні шляхом укладення договорів

страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду.

Банківські установи, які мають дозвіл на діяльність у сфері недержавного пенсійного забезпечення, надають послуги громадянам шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків.

Серед цих трьох типів фінансових інститутів основну частку послуг у сфері недержавного пенсійного забезпечення надають недержавні пенсійні фонди. Банківські установи як самостійні фінансові інститути третього рівня свою діяльність у сучасних умовах зводять до відкриття пенсійних депозитних рахунків.

Як відмічають сучасні українські фінансисти, на сьогодні пенсійні депозитні рахунки не отримали значного поширення серед населення. В більшості випадків їх пропонують переважно державні банки. Однією з основних причин цих тенденцій, на їхню думку, є проявлення інфляційних процесів в економіці держави, що знецінює пенсійні кошти на депозитних рахунках. Так, у 2008 році рівень інфляції становив 22,3%, у 2009-му – 12,3%, у 2010 році – 9,7% [8, с. 47].

Українські банківські установи в нинішніх умовах намагаються залучити все більше громадян пенсійного і працездатного віку до системи недержавного пенсійного забезпечення, використовуючи різноманітні фінансові інструменти. Проте існуюча фінансова, в тому числі і банківська, криза не дозволяє їх використати в повній мірі і значно знижує ефективність даних фінансових інструментів.

Участь страхових компаній у сфері недержавного пенсійного забезпечення також незначна. На сьогодні частка основних страхових продуктів, які пропонують страховики в даній сфері – страхування довічної пенсії і страхування дожиття до пенсійного віку, – становить всього 4,1% [8, с. 49]. Це свідчить про те, що фінансові інструменти, які використовуються страховими організаціями, потребують удосконалення з метою посилення довіри до них з боку населення, а також збільшення обсягів залучених коштів.

Участь фінансових інститутів у системі недержавного пенсійного забезпечення [11, с. 16]

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Таким чином, статистика функціонування третього рівня національної пенсійної системи показує, що недержавне пенсійне забезпечення в основному здійснюється недержавними пенсійними фондами (НПФ). Нинішні реалії і прогнози вітчизняних фінансистів показують, що і в подальшому дані фінансові інститути будуть набувати значного поширення, оскільки мають відповідні переваги над іншими фінансовими установами в даній сфері [4, 12, 13, 7]. Відповідно до пенсійного законодавства за НПФ передбачається жорсткий контроль з боку відповідних державних органів, що значно зменшує ризики їхнього банкрутства. Крім того, недержавні пенсійні фонди повинні розміщувати пенсійні активи шляхом розподілу їх у різноманітні інвестиційні продукти, що також мінімізує ризики втрати інвестиційного доходу. Варто також відзначити, що дані фінансові установи повністю розподіляють інвестиційний дохід між його учасниками.

Важливу роль у діяльності НПФ відіграють компанії з управління активами, зберігачі та їх адміністратори. Саме від ефективності їхньої роботи залежить прибутковість і доходність пенсійних активів НПФ, а також інвестиційні доходи їх учасників. У зв'язку з цим оплата їхніх послуг займає найбільшу питому вагу у структурі витрат, відшкодованих за рахунок активів НПФ.

Для покращення функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення були прийняті нові законодавчі документи у пенсійній сфері [2, 3]. Вони відображають прагнення держави удосконалювати відносини на даному рівні пенсійної системи відповідно до сучасних економічних умов і вимог суспільства. Нове пенсійне законодавство передбачає нові вимоги до компаній з управління активами та зберігачів, які надають послуги на третьому рівні вітчизняної пенсійної системи (див. табл.).

Вони посилюють державний контроль за їхньою діяльністю, спостерігається прагнення мінімізувати ризики використання

пенсійних активів в інвестиційній діяльності. Нове українське пенсійне законодавство передбачає, що компанії з управління активами, які хочуть вести свою діяльність у сфері недержавного пенсійного забезпечення, повинні мати досвід роботи з ними на фінансових ринках не менше п'яти років. Згідно із Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» такого обмеження не було. КУА могли починати працювати з пенсійними активами, не маючи п'яти років стажу.

Важливою, на наш погляд, є вимога щодо кваліфікації працівників даних фінансових установ, які будуть здійснювати управління пенсійними активами. Вони повинні мати відповідну освітню підготовку у цій сфері, не бути замішани в економічних і фінансових злочинах, а також не повинні займатися підприємницькою діяльністю. Раніше ці вимоги в законодавстві не обумовлювалися.

Є зміни, які стосуються фінансового забезпечення КУА. У Законі України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» відмічається, що власний капітал даних компаній має бути не менш як 25 млн. грн., тоді як раніше допускалася його сума, еквівалентна 200 тис. євро за офіційним курсом НБУ.

Посилення вимог до компаній з управління активами є важливим фактором для підвищення довіри у громадян до недержавного пенсійного забезпечення. Інші зміни щодо вимог до діяльності КУА, направлені також на покращення інформованості громадян про вартість пенсійних активів, про розміри інвестиційного доходу від них. Причому цю інформацію громадяни, які є учасниками пенсійних програм у сфері недержавного пенсійного забезпечення, можуть одержати від адміністратора НПФ у будь-який час.

У новому пенсійному законодавстві посилюються вимоги до ще одного суб'єкта недержавного пенсійного забезпечення – зберігача. Він повинен мати регулятивний капітал у розмірі не менш як 500 млн. грн. [2, 10]. Ця вимога свідчить

Порівняльні умови щодо вимог діяльності КУА у сфері недержавного пенсійного забезпечення відповідно до вітчизняного пенсійного законодавства

Порівняльні умови	Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення»	Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи»
Перша умова	Не обмежується досвід роботи з управління активами на фінансовому ринку України	Мати не менше п'яти років досвіду роботи з управління активами на фінансових ринках України
Друга умова	Мати одночасно в управлінні активи в сумі, розмір якої встановлюється в технічному завданні тендерів	Мати одночасно в управлінні активи в сумі, що визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку
Третя умова	Мати власний капітал на рівні не менше ніж сума еквівалентна 200 тис. євро за офіційним курсом Національного банку України	Мати власний капітал у розмірі не менш як 25 млн. грн.
Четверта умова	Аналогічна вимога відсутня	Фахівці з управління активами повинні мати відповідний кваліфікаційний рівень, досвід роботи у даній сфері, не мати судимостей за умисні корисливі злочини, не повинні займатися підприємницькою діяльністю
П'ята умова	Здійснювати операції щодо управління пенсійними активами відповідно до інвестиційної декларації Пенсійного фонду, надавати звітність, передбачену чинним законом	Надавати кожного робочого дня адміністратору НПФ інформацію про вартість пенсійних активів, які перебувають в її управлінні

по те, що банківські установи, які хочуть виконувати функції зберігача на третьому рівні пенсійної системи, повинні мати у своєму розпорядженні достатньо великі розміри власних фінансових ресурсів.

Враховуючи сучасну ситуацію у сфері недержавного пенсійного забезпечення, невисокий рівень довіри населення до третього рівня пенсійної системи, більшість фахівців відмічають, що для його подальшого розвитку важливу роль мусить зіграти держава. На даному етапі розвитку цього рівня пенсійної системи державні структури мають створити такі умови, які могли б гарантувати учасникам недержавного пенсійного забезпечення захист їхніх пенсійних активів від різноманітних ризиків, які можуть проявлятися у нинішніх умовах. Це означає, що має бути сформована ефективна система державного нагляду у сфері недержавного пенсійного забезпечення, яка б гарантувала ефективну діяльність НПФ, унеможливила втрати коштів вкладниками та захищала їх від різноманітних фінансових ризиків.

За діяльністю недержавних пенсійних фондів, страхових організацій та банківських установ державний нагляд та контроль здійснює Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України.

За суб'єктами третього рівня, що здійснюють управління активами пенсійних фондів, та їх зберігають, з якими заключають контракти про співробітництво НПФ, державний нагляд та контроль проводиться Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Необхідно відмітити, що контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері недержавного пенсійного забезпечення здійснює Антимонопольний комітет України [1]. Він діє відповідно до повноважень у даній сфері, передбачених відповідним законодавством.

Для ефективного функціонування недержавного пенсійного забезпечення важливе значення має стан і динаміка розвитку вітчизняного фондового ринку. Він повинен пропонувати учасникам НПФ різноманітні інвестиційні продукти, які б сприяли ефективному використанню пенсійних активів і отриманню інвестиційного доходу від них. Відзначаючи ефективність діяльності НПФ, необхідно звернути увагу на те, що рівень отриманого інвестиційного доходу пенсійних активів у 2011 році майже вдвічі перевищив даний показник 2009 року. По відношенню до суми сплачених пенсійних внесків величина інвестиційного доходу становила 49,0%. Порівнюючи із економічно розвинутими країнами, цей показник у нашій країні знаходиться на досить низькому рівні, що свідчить про наявність значних резервів у використанні пенсійних внесків у різноманітні інвестиційні продукти.

Як відмічають вітчизняні фінансисти, метою інвестування пенсійних активів є збереження пенсійних заощаджень громадян від різноманітних ризиків у фінансовій сфері.

За даними Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, у 2011 році основними напрямками інвестування пенсійних активів недержавних пенсійних фон-

дів були депозити в банках (31,6% інвестованих активів), облігації підприємств – резидентів України (21,6%), акції українських емітентів (18,5%) та цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (13,6%) [15].

У сучасних економічних умовах серед учасників недержавного пенсійного забезпечення набувають популярності облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України, та акції українських емітентів. Дані види цінних паперів все ж таки більш стійкіші в умовах прояву фінансової кризи в суспільстві, а тому їхня частка зросла у структурі інвестиційного портфеля НПФ.

Висновки

Проведені дослідження відмічають, що недержавне пенсійне забезпечення, як одне із альтернативних джерел одержання пенсії, повинно допомогти вирішити гостру соціальну проблему забезпечення громадян гідними пенсіями через створення накопичувального персоніфікованого пенсійного забезпечення і набору довгострокових надійних інвестицій, які б допомогли долати різноманітні фінансові кризи.

Як відмічають вітчизняні вчені, українська модель недержавного пенсійного забезпечення побудована на першочерговому врахуванні інтересів учасників даних програм. Вона може бути ефективною тільки тоді, коли буде повна довіра кінцевого споживача.

Вивчення інституційних засад недержавного пенсійного забезпечення свідчить про те, що для його подальшого динамічного розвитку необхідно залучати в дану сферу, крім НПФ, все більшу кількість страхових компаній і банківських установ. Для цього необхідно створити для них сприятливі законодавчі, податкові умови. Практика останніх років показує, що частка даних фінансових інститутів на третьому рівні національної пенсійної системи незначна.

Серед інших напрямів розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні є покращення діяльності фінансових інститутів фондового ринку в аспекті підвищення ефективності інвестування пенсійних активів, розміщених у даній сфері. В новому пенсійному законодавстві держава робить спроби покращити інвестиційний портфель для учасників недержавного пенсійного забезпечення. Збільшена частка пенсійних активів, які можна розмістити на банківських депозитних рахунках з 40 до 50%, надано дозвіл інвестувати їх в іпотечні цінні папери (до 40%). Крім того, Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національною комісією з регулювання ринків фінансових послуг надано право встановлювати особливості розміщення пенсійних активів на банківських депозитних рахунках та в ощадних сертифікатах банків, а також у банківські метали та державні цінні папери у перші роки діяльності НПФ [2, 10].

У грудні 2011 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України

«Про недержавне пенсійне забезпечення», що стосується змін щодо порядку створення, реєстрації, реорганізації, ліквідації недержавних пенсійних фондів (НПФ), вимог щодо проведення їх діяльності та інвестування пенсійних активів в сучасних умовах. [3]. В ньому також регламентується удосконалення відносин між суб'єктами даного рівня національної пенсійної системи. Даний законодавчий документ набирає чинності з 18.07.2012. На нашу думку, він має сприяти покращенню функціонування основних фінансових інститутів недержавного пенсійного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» №1057-IV // ВВР. Від 09.07.2003. – [Електрон. ресурс]. – <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» №3668-VI від 08.07.2011. – [Електрон. ресурс]. – <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» – №4225-VI від 22.12.2011. – [Електрон. ресурс]. – <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Грушко В.І. Вплив глобальних та інтеграційних процесів на розвиток інститутів фінансового ринку України // Економічний вісник Донбасу. – 2009. – №4(18). – С. 110–115.
5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне забезпечення у цифрах і фактах. – Міністерство соціальної політики України. Пенсійний фонд України. 2008 р. – [Електрон. ресурс.] – <http://www/misp.gov.ua>

6. Звіт про роботу Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг за 9 місяців 2011 року: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www/dfp.gov.ua>

7. Леонов Д. Недержавні пенсійні фонди в Україні: стан та проблеми формування активів та розвитку інвестиційної діяльності // Ринок цінних паперів України. – 2007. – №1–2. – С. 79–91.

8. Лондар С.Л., Лондар Л.П. Перспективи розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні. – Фінанси України. 2011, №9. – С. 45–58.

9. Мельничук В.Г. Тенденції розвитку пенсійної системи України / Фінанси України. – 2010. – №4. – С. 76.

10. Моніторинг фінансового сектору FINREP. – [Електрон. ресурс]. – www.Finrep.Kiev.ua. 10 жовтня 2011 р.

11. Науменкова С.В. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні / С. Науменкова. – К.: Знання, 2010. – С. 16. – (Бібліотека товариства «Знання». Серія «Економічна», 2010. №5–6).

12. Науменкова С.В. Функціонування недержавних пенсійних фондів на ринку фінансових послуг // Фінанси України. – 2010. – №4. – С. 3–16.

13. Смоляр Ю.О., Терещенко Г.М. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів: зарубіжний досвід і вітчизняна практика // Фінанси України. – 2008. – №3. – С. 43–51.

14. Федоренко А. Міфи пенсійної системи // А. Федоренко // Економічна правда. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.er-rada.com.ua/publications/2011/03/22/278401/>

15. Звіт про роботу Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг за 9 місяців 2011 року: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www/dfp.gov.ua>

Л.Г. ОЛЕЙНИКОВА,
к.е.н., Академія фінансового управління,
А.О. ЧОРНОЛУЦЬКА,
Запорізький національний університет

Проблема подвійного оподаткування та методи його уникнення

У статті проаналізовано сутність подвійного оподаткування та його видів. Розглянуто поняття угоди щодо уникнення подвійного оподаткування. Визначено причини подвійного оподаткування та способи його уникнення.

Ключові слова: подвійне оподаткування, міжнародні угоди щодо уникнення подвійного оподаткування, методи уникнення, вирахування, звільнення, податковий кредит, податкова знижка.

В статье проанализирована суть двойного налогообложения и его видов. Рассмотрено понятие сделки в вопросах предотвращения двойного налогообложения. Определены причины двойного налогообложения и способы его предотвращения.

Ключевые слова: двойное налогообложение, международные сделки в вопросах предотвращения двойного налогообложения, методы предотвращения, вычет, освобождение, налоговый кредит, налоговая скидка.

The article analyzes the nature of double taxation and its species. The notion of transaction in the prevention of double taxation. Defined causes of double taxation and how to prevent it.

Keywords: double taxation, international trade in the prevention of double taxation, prevention techniques, deduction, exemption, tax credit, tax credit.

Постановка проблеми. Подвійне оподаткування в міжнародному бізнесі означає багаторазове оподаткування одного і того ж об'єкта оподаткування однотипними податками